

Chemické odzbrojení

Jiří Rajtr
jiri.rajtr@amo.cz

AMO.CZ

ÚVOD

Chemické zbraně jsou v oblasti mezinárodních vztahů dlouhodobě diskutovanou otázkou. V současné době se ale tato problematika dostala do popředí, a to kvůli několika incidentům, resp. významnějším případům použití těchto zbraní. Tato skutečnost je obzvláště alarmující v kontextu toho, že dohoda o chemickém odzbrojení má v dnešních dnech téměř univerzální platnost. Nebylo tomu tak ale vždy. Společně se snahou zbavit se chemických zbraní totiž postupoval i jejich vývoj a nasazení, a tím pádem i tisíce mrtvých a zmrzačených.

1 OBECNĚ O CHEMICKÝCH ZBRANÍCH

Dnešní společnost považuje použití jedů a chemických zbraní v boji za neférovou a nehumánní praktiku. Otravné látky však provázejí dějiny válečnictví po velmi dlouhou dobu. Jako první byly využívány jedy, které bylo možné sehnat v přírodě. Takovéto jedy používali například staří Indové.¹ Ke skutečně masovému použití chemikálií v podobě, v jaké je chápeme dnes, došlo za první světové války, kdy byl bojově nasazen chlor nebo fosgen. Vedle toho byly vynalezeny také nové bojové látky, např. známý yperit.

Chemickými zbraněmi se rozumí toxické látky, které mají za cíl zabití, vážné zranění nebo smyslové podráždění, které znemožní další boj. Takové látky mohou být na cíl dopravovány různými způsoby a v různém množství, a to od několika gramů až po několik desítek kilogramů. Stejně tak jako množství se liší i způsoby dopravy těchto látek na cíl. Vzhledem k jejich charakteru jsou chemické zbraně řazeny mezi zbraně hromadného ničení.²

Ačkoliv „zlatým věkem“ chemických zbraní se může zdát období první světové války, tyto látky byly v průběhu 20. století použity i na dalších bojištích nebo při potlačování povstání.³ Během druhé světové války disponovaly zbraněmi hromadného ničení téměř všechny mocnosti. Ačkoliv nebyly chemické zbraně použity na evropském válčišti, nacistická Třetí říše plyny vzniklé v rámci vývoje bojových plynů následně použila ve vyhlazovacích táborech. Jiná byla situace v Pacifiku, kde Japonské císařství užívalo bojových plynů, a to

primárně na čínském bojišti a nikdy proti Spojeným státům. Chemické zbraně měly v Evropě připravené i Spojené státy, ale pouze jako odvetné opatření, pokud by je první použilo nacistické Německo.

Ačkoliv nebyla přijata žádná univerzální definice, rozumí se zbraněmi hromadného ničení (weapons of mass destruction, WMDs) nejčastěji takové zbraně, které mají za cíl zranit nebo zabít velké množství osob, a to bez ohledu na to, zda se jedná o civilisty nebo bojující jednotky, a působit škodu na infrastrukturu nebo biosféře. Hlavními typy jsou jaderné, biologické a chemické zbraně.

I přes snahy omezit zbraně hromadného ničení po druhé světové válce byly chemické zbraně nadále v arzenálu mnoha armád a nejednou byly i nasazeny. Kupříkladu během irácko-iránské války v 80. letech, nejdelšího konfliktu mezi suverénními státy od druhé světové války, nasadil Irák pod vedením Saddáma Husajna yperit a sarin. Často se jako druh chemického boje uvádí i použití herbicidu Agent Orange Spojenými státy během války ve Vietnamu, ačkoliv se nejednalo přímo o chemickou zbraň.⁴

Posledním rozsáhlým užitím chemických zbraní se „pyšní“ občanská válka v Sýrii. Syrská arabská republika

prokazatelně vyvíjela a disponovala zásobami chemických zbraní. Její chemický program pochází z osmdesátých let minulého století, kdy se jednalo o projekci síly v regionu, speciálně proti dlouhodobému nepříteli Sýrie – Izraeli. Dá se předpokládat, že látky v té době vyvíjené bylo možné umístit i na rakety středního dosahu Scud, kterými Sýrie taktéž disponovala. Na původně zamýšleném bojišti nakonec nikdy nebyly nasazeny. K ostrému bojovému nasazení chemických zbraní tak došlo až po vypuknutí občanské války v roce 2011, kdy je na tamním bojišti užily jak provládní síly, tak i teroristické organizace (viz dále).⁶

2 MEZINÁRODNÍ REŽIM OMEZUJÍCÍ POUŽÍVÁNÍ CHEMICKÝCH ZBRANÍ

První mezinárodní dohodou omezující tzv. otravné látky v boji byla již *Štrasburská dohoda* mezi Pruskem a Francií z roku 1675, v níž se strany zavázaly, že nebudou používat otrávené kulky.⁷

Zásadní posun v omezení chemických zbraních způsobilo jejich extenzivní užívání v první světové válce. V roce 1925 Společnost národů přijala *Ženevské protokoly*. Ty zakazují použití chemických zbraní v boji, avšak nezakazují jejich

další vývoj, výrobu a skladování. Některé státy navíc podepsaly tento dokument s dodatkem, který ponechával otevřené dveře k použití chemických zbraní jakožto odvetných zbraní v případě, že by byly nejdříve použity proti nim.⁸

Období po druhé světové válce se neslo v duchu masivního zbrojení, a to na poli zbraní jaderných i chemických. Byly to nejprve zbraně jaderné a jejich zničující potenciál, který vedl Sovětský svaz a USA k bilaterálním a multilate-

rálním jednáním. Tato jednání měla v dlouhodobém horizontu vést k alespoň částečnému odzbrojení. V roce 1974 pak došlo k počátku jednání právě mezi těmito mocnostmi o snížení stavů jejich chemických arzenálů. Oficiální multilaterální jednání započalo o 6 let později během Konference o odzbrojení v Ženevě.⁹ Úmluva o chemickém odzbrojení se svým duchem do jisté míry inspirovala dohodou zakazující biologické zbraně z roku 1972, ačkoliv se v řadě bodů liší (*Úmluva o biologických zbraních* například nedisponuje ověřovacím mechanismem).¹⁰ Po složitých jednáních byla *Úmluva o chemických zbraních* otevřena k podpisu v lednu 1993 a vstoupila v platnost o 4 roky později.

2.1 Úmluva o chemických zbraních a OPCW

Úmluva o chemických zbraních (dále jen CWC – Chemical Weapons Convention, celým názvem *Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling and Use of Chemical Weapons and on their Destruction*) je dohodou, která svou myšlenkou navazuje na *Ženevský protokol* o chemických zbraních. Oba tyto dokumenty mají stejný cíl – zabránit použití chemických zbraní v konfliktech.

CWC však předpokládá další kroky, které vynechává její předchůdce, a to zákaz rozsáhlého vývoje, výroby a skladování těchto látek. Umožňuje pouze omezené držení otravných látek, a to např. pro lékařský a ochranný výzkum. V současné době je tato *Úmluva* jednou z nejuspěšnějších mezinárodních dohod. Nebyla podepsána pouze 3 státy a 1 stát dohodu podepsal, ale neratifikoval. V rámci mezinárodního společenství tak představuje globálně uznávanou normu.

Úmluva také zřizuje Organizaci pro zákaz chemických zbraní (OPCW – *Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons*). Jejím cílem je pomoci smluvním stranám s implementací úmluvy, dále má na starosti kontrolu jejího dodržování a odborný dohled nad samotným procesem odzbrojení. I přesto, že se nenachází přímo v organizační struktuře OSN, spolu OPCW a OSN úzce spolupracují. Naprosto zásadním momentem spolupráce OSN a OPCW byla *rezoluce Rady bezpečnosti 2235 (2015)*, která zřídila Společnou vyšetřovací misi OPCW a OSN v Sýrii (více viz kapitola 3.3 o Sýrii).

OPCW za účelem vymáhání *Úmluvy o chemických zbraních* provádí potvrzování reportů vydávaných smluvními stranami úmluvy, ale taktéž inspekci přímo na místech, kde se chemické zbraně nacházely, nachází nebo by se nacházet mohly. Zároveň dohlíží přímo na proces likvidace toxických látek.

V pravidelných pětiletých intervalech probíhá konference smluvních stran, při níž se aktualizují postupy, fungování a pravomoci OPCW. Například v roce 2018 se dostalo OPCW značného rozšíření pravomocí, a to určovat viníky chemických útoků.¹¹

2.1.2 Rozdělení chemických látek

Úmluva rozděluje chemikálie do 3 skupin podle možností jejich použití v boji.

V první skupině se nachází látky, které mají velmi omezené nebo žádné další možné použití mimo zbraňového. Tyto látky mohou být vyráběny a vyvíjeny pouze pro limitované použití a v limitovaném rozsahu. Produkce nad 100 g za rok musí být oznámena OPCW a celkově nesmí země vlastnit více jak jednu tunu tohoto materiálu. Příkladem těchto látek jsou nervové plyny či dusíkatý yperit.

Druhá skupina obsahuje látky, které mají významnější zastoupení v chemickém průmyslu. Výroba a spotřeba těchto látek podléhá hlášení OPCW v okamžiku, kdy překročí 1 tunu za rok. Látky z této skupiny mohou být obchodovány pouze mezi státy, jež jsou smluvními stranami CWC.

V poslední třetí skupině jsou látky, které mají významné využití i mimo bojovou činnost. U takovýchto látek musí být OPCW informována a musí prověřit místa, která vyprodukují více než 30 tun tohoto materiálu za rok.

Úmluva v neposlední řadě zakazuje užívání látek na zvládání davu (např. slzný plyn) ve válečných konfliktech.¹²

2.1.3 Státy disponující chemickými zbraněmi

Ke konci roku 2018 disponovaly chemickými zbraněmi pouze 2 smluvní státy. Japonsko, které hodlá dodržet termín určený OPCW k chemickému odzbrojení, tedy rok 2022, a Spojené státy americké, které i přes svou snahu dlouhodobě žádají o prodloužení termínu, a tak podle amerického Ministerstva obrany dojde k odzbrojení až roku 2023.¹³

Posledním státem, který deklaroval vlastnictví chemických zbraní a který byl úspěšně odzbrojen, byla v roce 2018 Ruská federace. Celkově se pak přihlásilo při podpisu k držení chemických zbraní anebo kapacit k jejich výrobě 13 zemí (z toho 9 disponovalo těmito látkami fyzicky).¹⁴

2.2 Mezinárodní společenství proti bez-trestnému užití chemických zbraní

V důsledku nárůstu incidentů a útoků, při nichž byly užity chemické zbraně, došlo na začátku roku 2018 v Paříži k prvnímu setkání Mezinárodního společenství proti bez-trestnému užití chemických zbraní (*International Partnership against Impunity for the Use of Chemical Weapons*). Jeho členy je přes 40 států a mezinárodních organizací. Cílem společenství je mimo jiné prověřování a kompletace informací a jejich sdílení mezi státy tak, aby pachatelé útoků za použití chemických zbraní mohli být potrestáni. Taktéž zveřejňuje seznam osob, organizací a vlád, vůči kterým jsou uvaleny sankce za užití chemických zbraní.¹⁵

Tato skupina zároveň koordinuje svou činnost v rámci OSN. Před 73. zasedáním Valného shromáždění vydala sku-

pina společně prohlášení, v němž odsoudila jak níže popsané chemické útoky, tak i pokus o kybernetický útok na OPCW

z dubna 2018. V témže dokumentu vyzvala i k zapojení dalších států do tohoto společenství.¹⁶

3 AKTUÁLNÍ PŘÍPADY UŽITÍ CHEMICKÝCH ZBRANÍ

3.1 Spojené království – ruský dárek dvojitému agentovi

Dne 4. března 2018 byl v jihoanglickém Salisbury spáchán útok na bývalého důstojníka ruských zpravodajských služeb a britského dvojitého agenta Sergeje Skripala a jeho dceru Julii. Pro provedení byla aplikována do té doby nepoužitá nervově paralytická bojová látka novičok.¹⁷

Několik dní po útoku obvinila premiérka Theresa Mayová z této akce Rusko. Zároveň požádala OPCW, aby prošetřila a odhalila celý program vývoje novičoku.¹⁸ Rusko následně slovy svého ministra zahraničí Sergeje Lavrova odmítlo, že by bylo do útoku zapojeno, a vyjádřilo ochotu spolupracovat při vyšetřování. Zároveň požádalo o vzorek použitého jedu. Tato žádost však byla britskou vládou zamítnuta. Dne 17. března ruská strana označila za možné země původu novičoku další evropské státy, ty však razantně tato tvrzení odmítly a označily je za pokus manipulovat s informacemi ve veřejném prostoru.

Situaci se dále zabývala OPCW, a to konkrétně její exekutivní rada dne 4. dubna. Ta však nevyvodila žádný závěr, pouze odmítla ruskou žádost, aby se na vyšetřování podíleli i experti z Ruské federace. Rusko následně požádalo o svolání mimořádného zasedání Rady bezpečnosti. Ta, obdobně jako OPCW, nevyvodila žádný závěr a nepřijala žádnou rezoluci.¹⁹ Jedním z přímých důsledků však bylo rozsáhlé vyhoštění ruských diplomatů z mnoha zemí Evropské unie, ale i např. z Austrálie nebo Ukrajiny. Také NATO omezilo počet členů ruské mise při NATO v Bruselu na 20.²⁰ Došlo tedy k dalšímu ochlazení již beztak napjatých vztahů mezi Západem a Ruskou federací. Celý případ je o to choulostivější, že Rusko deklarovalo, že se svých zásob chemických zbraní zbavilo v listopadu 2017.²¹

3.2 Malajsie – severokorejský televizní žert

V roce 2017 došlo na letišti v malajsijském Kuala Lumpur k otravě Kim Čong-nama, bratrance severokorejského vůdce Kim Čong-una. Pachatelkami byly dvě ženy, jedna vietnamské a druhá indonéské národnosti. Pozdější vyšetřování však prokázalo, že pachatelky nevěděly o tom, že muže polily nervovým jedem VX. Domnívaly se, že se jedná o televizní žert.²² Odpovědnost za útok byla přiřknuta Severní Koreji. Podle některých zdrojů měl pří-

kaz k zavraždění Kim Čong-nama vydat přímo Kim Čong-un. Důsledkem tohoto útoku byla řada diplomatických rozrůzek. Mimo oficiální vyjádření „vážného znepokojení“ ze strany OPCW a diplomatického protestu ze strany Malajsie na útok reagovaly i Spojené státy, které přidaly severokorejský režim na seznam států podporujících mezinárodní terorismus.²³

3.3 Sýrie – memento Ghouta

K nejrozsáhlejšímu použití bojových otravných látek došlo v občanské válce v Sýrii. V roce 2013 bylo proti bojovníkům a civilním obyvatelům přes veškerá varování ze strany primárně západních mocností ve městě Ghoutě použit sarin. Na následky útoků provedených v této době zahynulo mezi 300 až 1500 lidí.

V reakci na tyto události a vzhledem k obavám z rozsáhlé mezinárodní krize v případě vnějšího vojenského zásahu přijala Rada bezpečnosti *rezoluci 2113 (2013)*. Na jejím základě měly být syrské ozbrojené složky pod dohledem mezinárodních pozorovatelů zbaveny veškerých chemických zbraní. Rada bezpečnosti o dva roky později ustanovila Společný vyšetřovací mechanismus OPCW-OSN (OPCW-UN JIM, *Joint Investigative Mechanism*), a to *rezolucí 2235 (2015)*. Úkolem tohoto mechanismu bylo prošetřit další incidenty s přítomností bojových chemických látek, které se staly po přijetí *rezoluce 2113 (2013)*.²⁴

Ve své zprávě pak ukazuje, že chemické zbraně byly užity jak teroristickými organizacemi, tak provládními silami.²⁵ Mandát této mise byl o rok později prodloužen, avšak následující rok k dalšímu prodloužení nedošlo.²⁶ I přes relativně krátké trvání mise šlo o nejbližší spolupráci OSN a OPCW v dosavadní historii.

Poté, co dle OPCW proběhlo úplné chemické odzbrojení syrského režimu, došlo k dalšímu použití chemických látek v boji. Tentokrát se mělo jednat o chlor, nad nímž není žádný dohled ze strany OPCW, neboť není považován *Úmluvou* za chemickou zbraň, a to i přesto, že může způsobit značné zdravotní problémy, v případě vysoké míry intoxikace i smrt. Dá se však předpokládat, že nedošlo ke stoprocentnímu odzbrojení, a vzhledem k častým rozepřím mezi stálými členy Rady bezpečnosti v otázce Syrské arabské republiky nedošlo v novějších případech užití chemických zbraní k jejich řádnému prošetření.²⁷ I proto se některé státy rozhodly intervenovat i proti režimu Bašára al-Asada.²⁸

4 PROBLEMATIKA CHEMICKÉHO TERORISMU

Úmluva o chemických zbraních zavazuje státy k tomu, aby se vzdaly zbraní hromadného ničení. Je však jasné, že tato skutečnost nutně neznamená, že se už na bojišti neobjeví. V již výše zmíněné Sýrii teroristická organizace Islámský stát (IS) nejednou užila dělostřeleckých granátů plněných chlorem či sarinem.²⁹ Chemické zbraně se tak mohou přesouvat do rukou skupin, které jsou mimo kontrolu států, a mohou působit značné ztráty na životech nejen bojujících vojáků a příslušníků milic, ale i civilních obyvatel. Jak totiž ukázal v roce 1995 útok sarinem na tokijské metro, v těchto

případech mohou tyto látky působit největší škody. Skupina 5 osob tehdy vypustila do metra v ranních hodinách tekutý sarin. Na následky útoku zemřelo 19 osob a přibližně 5000 bylo zraněno.

Mezinárodní společenství se proto nyní snaží předcházet tomu, aby se tyto toxické látky dostávaly do rukou skupin jako je IS. OPCW se snaží tyto problémy řešit, avšak zde „tahá za kratší konec“, neboť to jsou primárně státy samotné, které mohou aktivně řešit problematiku nestátních aktérů, kteří by se mohli k těmto zbraním dostat.³⁰

5 CHEMICKÉ ZBRANĚ A DISEC

I přesto, že značný díl práce při odstraňování chemických zbraní nese na svých bedrech OPCW, je agenda chemického odzbrojení a implementace CWC pravidelně diskutována na půdě Valného shromáždění, resp. jeho Prvního výboru (DISEC). Právě zde dochází ke stanovování dlouhodobého směřování mezinárodního společenství v otázce proliferace chemických zbraní a stanovování cílů. Valné shromáždění zároveň pružně reaguje na změny týkající se této problematiky, jak lze vidět v rezolucích přijatých v po-

sledních letech. V neposlední řadě se také zabývá spoluprací OSN a OPCW, která se na příkladu Sýrie ukázala být klíčovou. Nejnovější schválenou rezolucí Valného shromáždění k tématu implementace CWC je rezoluce č. 73/45.³¹

Rezoluce k tomuto bodu agendy bývá na půdě DISEC schvalována každoročně. Děje se tak v návaznosti na předání pravidelné obšírné zprávy od OPCW o implementaci zmiňované úmluvy CWC. Odkaz na seznam všech zpráv OPCW najdete v doporučených zdrojích.

ZÁVĚR

Otázka chemických zbraní po dlouhodobě úspěšném odzbrojení opět nabývá na intenzitě. Události minulých

let ukazují, že je nadále třeba pracovat na jejich omezení, a to i v době v zásadě univerzálně platné dohody CWC.

OTÁZKY PRO JEDNÁNÍ

1. Jak se váš stát staví k problematice chemického terorismu?
2. Spolupracuje váš stát na odstranění chemických zbraní i nad rámec CWC?
3. Byl váš stát nějakým způsobem ovlivněn výše popsány nebo jinými incidenty, při nichž byly užity chemické zbraně?
4. Jak se váš stát staví k procesu odzbrojení ostatních států?

DOPLŇUJÍCÍ A ROZŠIŘUJÍCÍ ZDROJE

Přehled každoročních zpráv OPCW o implementaci Úmluvy o chemických zbraních:

<https://www.opcw.org/resources/documents/annual-reports>

Problematika znovuzapojení chemických zbraní a terorismu:

<https://www.opcw.org/our-work/preventing-re-emergence-chemical-weapons>

Článek kladoucí otázky ohledně revize CWC:

<http://theconversation.com/its-the-right-time-to-review-the-worlds-chemical-weapons-convention-107009>

Kompletní historie bojů s použitím chemických zbraní:

<https://www.sciencehistory.org/distillations/a-brief-history-of-chemical-war>

Přehled států, které měly či mají chemické a biologické zbraně:

<https://www.armscontrol.org/factsheets/cbwprolif>

Článek kompletně popisující dění ohledně chemických zbraní v Sýrii:

<https://www.armscontrol.org/blog/2018-09-23/what-you-need-know-about-chemical-weapons-use-syria>

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- 1 Forensic Study of Indian Toxicological Plants as Botanical Weapon (BW): A Review. OMICS International | Open Access Journals | Scientific Conferences and Events Organizer [online]. Copyright © [cit. 24. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.omicsonline.org/forensic-study-of-indian-toxicological-plants-as-botanical-weapon-bw-a-review-2161-0525.1000112.php?aid=2983>
- 2 Chemical Weapons: Frequently Asked Questions. Arms Control Association [online]. [cit. 2019-09-23]. Dostupné z: <https://www.armscontrol.org/factsheets/Chemical-Weapons-Frequently-Asked-Questions>
- 3 Např. UK proti rudé armádě v roce 1919, Španělsko v Maroku v letech 1923-26, Itálie v Libyi v roce 1930 a Etiopii v letech 1935-40.
The Past, Present and Future of the Chemical Weapons Convention. Arms Control Association [online]. [cit. 2019-10-01]. Dostupné z: <https://www.armscontrol.org/events/2018-10/past-present-future-chemical-weapons-convention>
- 4 A Brief History of Chemical War | Science History Institute. Science History Institute | Home [online]. Copyright © 2019 Science History Institute [cit. 09. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.sciencehistory.org/distillations/a-brief-history-of-chemical-war>
- 5 [4] U.S. Chemical Warfare: Agent Orange in Vietnam - Global Research Global Research - Centre for Research on Globalization. Home - Global Research Global Research - Centre for Research on Globalization [online]. Copyright © 2005 [cit. 24. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.globalresearch.ca/chemical-warfare-agent-orange-in-vietnam/32227>
- 6 Nuclear Threat Initiative | NTI [online]. Dostupné z: <https://www.nti.org/learn/countries/syria/chemical/>
- 7 The first chemical weapons ban was the Strasbourg Agreement against poison bullets in 1675. Latest Breaking News | Business, Technology, Political & Sport News | IBTimes UK | IBT [online]. Copyright © Copyright 2019 [cit. 09. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.ibtimes.co.uk/first-attempt-ban-chemical-weapons-was-over-300-years-ago-1616323>
- 8 OPCW to Further Enhance Contributions to United Nations' Sustainable Development Goals | OPCW. Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons [online]. Copyright © 2019 Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons [cit. 24. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.opcw.org/media-centre/news/2018/10/opcw-further-enhance-contributions-united-nations-sustainable-development>
- 9 VESELÝ, Zdeněk. Dějiny mezinárodních vztahů. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-499-2. str. 415-418
- 10 Biological Weapons – UNODA. Welcome to the United Nations [online]. Dostupné z: <https://www.un.org/disarmament/wmd/bio/>
- 11 CWC Conference of the States Parties Adopts Decision Addressing the Threat from Chemical Weapons Use | OPCW. Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons [online]. Copyright © 2019 Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons [cit. 10. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.opcw.org/media-centre/news/2018/06/cwc-conference-states-parties-adopts-decision-addressing-threat-chemical>
- 12 Download the Convention | OPCW. Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons [online]. Copyright © 2019 Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons [cit. 09. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.opcw.org/chemical-weapons-convention/download-convention>
- 13 Attention Required! | Cloudflare. Attention Required! | Cloudflare [online]. Dostupné z: <https://www.armscontrol.org/factsheets/cwcglance>

- 14 Tamtéž
- 15 https://www.noimpunitychemicalweapons.org/-en-.html#presentation_texte
- 16 [online]. Copyright © [cit. 25. 09. 2019]. Dostupné z: https://www.noimpunitychemicalweapons.org/IMG/pdf/impunity_initiative_draft_declaration_october_2018_final.pdf
- 17 Sergei Skripal: former Russian spy poisoned with nerve agent, say police | UK news | The Guardian. [online]. Copyright © 2019 Guardian News [cit. 09. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/uk-news/2018/mar/07/russian-spy-police-appeal-for-witnesses-as-cobra-meeting-takes-place>
- 18 Welcome to GOV.UK [online]. Copyright © Crown copyright [cit. 09. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/speeches/pm-commons-statement-on-salisbury-incident-12-march-2018>
- 19 Timeline: How the Wiltshire novichok poisonings unfolded | UK News | Sky News. The Latest News from the UK and Around the World | Sky News [online]. Copyright © 2019 Sky UK [cit. 09. 09. 2019]. Dostupné z: <https://news.sky.com/story/timeline-how-the-wiltshire-novichok-poisonings-unfolded-11441577>
- 20 All the countries expelling Russian diplomats - CNN. CNN International - Breaking News, US News, World News and Video [online]. Copyright © [cit. 09. 09. 2019]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2018/03/26/europe/full-list-of-russian-diplomats-expelled-over-s-intl/index.html>
- 21 OPCW Marks Completion of Destruction of Russian Chemical Weapons Stockpile | OPCW. Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons [online]. Copyright © 2019 Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons [cit. 24. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.opcw.org/media-centre/news/2017/10/opcw-marks-completion-destruction-russian-chemical-weapons-stockpile>
- 22 Kim Jong-nam murder: Malaysia rejects suspect's release plea - BBC News. BBC - Homepage [online]. Copyright © 2019 BBC. [cit. 09. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-47564782>
- 23 How North Korea got away with the assassination of Kim Jong-nam | World news | The Guardian. [online]. Copyright © 2019 Guardian News [cit. 09. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2019/apr/01/how-north-korea-got-away-with-the-assassination-of-kim-jong-nam>
- 24 Security Council Unanimously Adopts Resolution 2235 (2015), Establishing Mechanism to Identify Perpetrators Using Chemical Weapons in Syria | Meetings Coverage and Press Releases. Welcome to the United Nations [online]. Copyright © 2014, New York, NY 10017 [cit. 24. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.un.org/press/en/2015/sc12001.doc.htm>
- 25 S/2017/904 - E - S/2017/904. eSubscription to United Nations Documents [online]. Dostupné z: <https://undocs.org/S/2017/904>
- 26 Russia uses veto to end UN investigation of Syria chemical attacks | World news | The Guardian. [online]. Copyright © 2019 Guardian News [cit. 09. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2017/oct/24/russia-uses-veto-end-un-investigation-chemical-attacks>
- 27 Security Council fails to adopt three resolutions on chemical weapons use in Syria | UN News. [online]. Copyright © UNITED NATIONS [cit. 10. 09. 2019]. Dostupné z: <https://news.un.org/en/story/2018/04/1006991>
- 28 Dozens of U.S. Missiles Hit Air Base in Syria - The New York Times. The New York Times - Breaking News, World News & Multimedia [online]. Copyright © [cit. 10. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2017/04/06/world/middleeast/us-said-to-weigh-military-responses-to-syrian-chemical-attack.html>

29 [online]. Dostupné z: <https://ctc.usma.edu/the-evolution-of-the-islamic-states-chemical-weapons-efforts/>

30 OPCW Holds Conference on Countering Chemical Terrorism | OPCW. Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons [online]. Copyright © 2019 Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons [cit. 09. 09. 2019]. Dostupné z: <https://www.opcw.org/media-centre/news/2018/06/opcw-holds-conference-countering-chemical-terrorism>

31 A/RES/73/45 - E - A/RES/73/45. eSubscription to United Nations Documents [online]. Dostupné z: <https://undocs.org/A/RES/73/45>

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání tří klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO a EU.

- studentsummit.cz
- summit@amo.cz
- facebook.com/studentsummit
- instagram.com/praguestudentsummit
- twitter.com/studentsummit
- youtube.com/studentsummit

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu avzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

Jiří Rajtr

Autor je spolupracovníkem Asociace pro mezinárodní otázky a členem přípravného týmu Pražského studentského summitu.

<p>POŘADATEL</p> <p>AMO.CZ</p>	<p>GENERÁLNÍ PARTNER</p> <p>The Kellner Family Foundation</p>
<p>TOP PARTNEŘI</p> <p>Zastoupení v České republice</p> 	
<p>PARTNEŘI</p> <p>Ambassade du Canada</p> <p>Informační centrum OSN v Praze</p> 	
<p>MEDIÁLNÍ PARTNEŘI</p> 	

Autor: Jiří Rajtr

Imprimatur: Jakub Kufčák, František Novotný, Matěj Frouz

Jazyková úprava: Klára Kloučková, Václav Malina, Tereza Novotná

Sazba: Andrea Tunysová

Grafická úprava: Jaroslav Kopřiva

Vydala Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) pro potřeby XXV. ročníku Pražského studentského summitu.

© AMO 2019

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 813 460, e-mail: summit@amo.cz

IČ : 65 99 95 33

www.amo.cz

www.studentsummit.cz